

Svatojanská imaginace

Rudolf Steiner

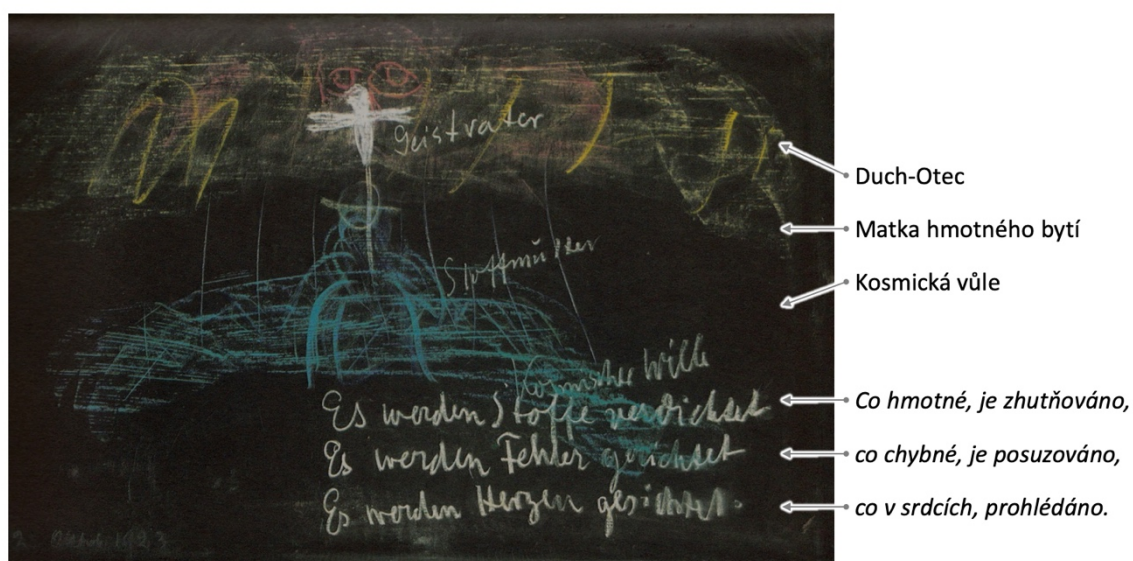
(4) Přednáška „Svatojanská imaginace“ – Dr. Rudolf Steiner, Dornach, 12. října 1923 (GA229)

Postupme nyní dále od líčení jarního svátku Velikonoc, o něž jsme se pokusili minule, směrem k létu. Abychom to mohli udělat, musíme naše úvahy vést duchovněji, než jsme to dělali pro předchozí období roku – to by se na první pohled mohlo zdát jako protimluv, ale není tomu tak. V době Vánoc jsme začali od toho, jak se postupně proměňuje zemská hornina – vápenec, a to nás dovedlo do času Velikonoc. Tato naše pozorování jsme vedli tak, že jsme sledovali působení ducha ve hmotě. V létě, na vrcholku léta, se člověk sbližuje se životem přírody, který se od jara směrem k létu stává stále rušnějším, pohyblivějším, vnitřně nasycenějším. Člověk do tohoto života přírody jakoby celou svou bytostí vrůstá. Mohli bychom proto říci, že za vrcholného léta člověk prochází jakýmsi přírodním vědomím. Má-li pro to cit a vnímavost, probouzí se v člověku během jara pocit určité jednoty se vším, co roste, pučí a raší. Rozkvétá s květinami, klíčí s rostlinami a dozrává s nimi v plod, jakoby se přenáší do toho všeho, co venku žije a roste. Člověk tím rozšiřuje svou existenci o bytí přírody, a právě tím v něm vzniká ono přírodní vědomí. Na podzim pak příroda odumírá, nese v sobě smrt. S blížícím se podzimem a s časem Michaela proto musí člověk, od léta jakoby srostlý s bytím přírody, toto odumírání přírody spoluprožívat. Nesmí se ale stát jeho součástí. Člověk se nesmí této smrti přírody účastnit, musí se nad ni pozvednout. Dosavadní přírodní vědomí proto člověk musí nahradit posílením a zpevněním svého sebeuvědomění, uvědomění si sebe sama. Přírodní vědomí je v člověku nejsilnější uprostřed žaru léta. O to nezbytnější pak je, aby vesmír, pokud tomu člověk chce, s blížícím se podzimem člověku projevil něco, co má více duchovní podstaty.

Můžeme tedy říci: V létě je člověk jakoby vstřebáván přírodou. Ale má-li potřebnou vnímavost, potřebnou citlivost, pak člověku z živoucí přírody vystupuje vstříc objektivní duchovní působení. Takže hledáme-li, co člověka dělá člověkem, pak ve svatojanské době musíme hledat vnější, objektivní působení ducha. A to je také s určitostí přítomno ve vnější přírodě. Navenek je příroda pučící a rašící bytostí, ale v určitém ohledu i spící bytostí. Spící proto, že právě ze sil spánku příroda čerpá mocné síly pro růst rostlin – tyto síly tvoří jakousi spící součást bytí přírody. A právě z této spící části přírody se vnímavému člověku projevuje to, co má v přírodě duchovní podstatu, co celou přírodu všudypřítomně prostupuje a proniká.

Když se ponoříme do své duše a takto duchovním viděním sledujeme za vrcholícího léta život přírody, povšimneme si, jak se tento náš pohled obrací dolů do hlubin Země. Přitom zjistíme, že z hornin v hlubinách Země vystupují jejich vnitřní krystalizační síly intenzivněji než v kterékoliv jiné roční době. Vlastně to je tak, že když se v době okolo svatého Jana imaginativním vnímáním zaměříme do hlubin Země, získáme následující dojem: Tam dole se všechna aktivita a všechnen život odehrává v krystalických tvarech, kterých nabývá tuhá část Země. Všude samé krystalické tvary, krystalické tvary, které právě v době vrcholného léta nabývají svou krásu. Tam dole se v době vrcholného léta všechno utváří v liniích, úhlech a plochách. Abychom získali úplný obraz, dodejme, že toto utváření zpevňujících se krystalických tvarů uvnitř Země se odehrává v modravé tmě jejího nitra.

Situaci, o které hovořím, bych mohl zachytit na tabuli zhruba následovně – s vědomím toho, že jakékoliv vyobrazení vždy může být jen přibližným a imaginativním znázorněním:

Dalo by se tedy říci: Obrátíme-li pohled dolů, budeme mít dojem něčeho, co je tvořeno liniemi. Přes to celé je rozlita modř, a tato modř je všude protkávána liniemi. Tyto linie se vlastně stříbřitě lesknou, takže všude uvnitř v tom modravém je cosi stříbřitě probleskujícího, krystalizujícího (na obrázku 6 bílou barvou). Je to, jako by pozemská příroda chtěla člověku přinášet vstříc svou formující sílu jako obdivuhodnou plastiku, kterou ale je třeba vnímat jinak, než když za jiných okolností pozorujeme očima: A to tak, že se s touto přírodní plastikou jako by prostoupíme, a každou ze stříbrných linií, které jsou tam dole, pocítíme uvnitř v sobě. Procítíme, že coby lidé vyrůstáme z modré hlubiny zemské půdy, a pronikají nás síly stříbřitě třpytivých linií krystalizace. To všechno cítíme jako svou vlastní bytost. A když pak přijdeme k sobě, můžeme se sami sebe zeptat: „Jak vlastně ty stříbřitě třpytivé linie krystalů, tyto krystalové vlny, působí uvnitř v tobě? Co to je, co tady v zemi působí a projevuje se leskem stříbřitých linií v zemské modři?“ Odpověď budeme vědět: Je to kosmická vůle. A budeme mít pocit, že stojíme na kosmické vůli. To se odehrává, když zaměříme pohled směrem dolů. A když jej obrátíme vzhůru?

Když se zaměříme vzhůru, nabudeme dojmu kosmické inteligence, která se rozprostírá do všech stran. Víme, že u člověka je to jinak – u člověka v současném stadiu vývoje ještě inteligence za nic moc nestojí, o tom jsem už několikrát hovořil. Nicméně v období vrcholného léta budeme mít pocit, že ve výškách je přítomna aktivně činná inteligence. Nikoliv inteligence jediné bytosti, ale činná inteligence

mnoha bytostí, které existují pospolu a vzájemně se prostupují. Takže nahoře máme rozprostírající se, činnou kosmickou inteligenci, kterou živě prostupuje světlo, činnou, živoucí, prosvětleně zářící inteligenci (na obrázku 6 žlutavé pozadí). Je zde jako protiklad vůle. Z toho, co je dole, máme pocit modravého temna, v němž prožíváme všechno jenom jako síly. Z toho, co je nahoře, máme jiný pocit: Když to vnímáme, jako by nás to prosvěcovalo, jako by nás to prostupovalo pocitem inteligence.

Pak se uvnitř tohoto živoucího zářícího dění vynořuje něco jako postava – nemohu to vyjádřit jinak. Když jsme hovořili o období podzimu, musel jsem jako jeho nejdůležitější, nejhlavnější postavu, jež se nám z přírodního dění vynořuje před duší, uvést Michaela. S časem Vánoc je obdobně spojena postava Gabriela – jak Gabriel v zimě působí, o tom budeme ještě hovořit. Pro dobu Velikonoc, pro jaro, jsem vám posledně ukázal, jak před námi vystupuje postava Rafaela. Rafael před nás nakonec v jistém smyslu předstoupil jako dramatický zprostředkovatel pokory a úcty, které jsou třeba pro to, co před námi vyvstalo jako velikonoční kosmická imaginace. Teď, v době svatého Jana, bezprostředně před námi vyvstává neobyčejně vážný obličej – přísná tvář, která s jakousi hřejivou září vystupuje z okolní světelně zářivé inteligence (na obrázku 6 červená hlava na žlutém pozadí).

Člověk má dojem, že z této světelně zářící inteligence si tato postava vytváří své vlastní světelné tělo. A aby si teď v období vrcholného léta tato postava mohla své světelné tělo vytvořit, musí nastat to, co jsem vám už popisoval – že od Země stoupají vzhůru elementární bytosti. A jak stoupají, protkají se nahoře se světelně zářící inteligencí, a tato kosmická inteligence je přijme do sebe. A z toho, co se zde trpytí, z toho, co se zářivě trpytí ve světelně inteligenci, si tato postava vytváří své tělo.

Bytost, o kterou se jedná, se dala vytušit už dávným instinktivním duchovním vnímáním. Pro tuto bytost můžeme používat stejné jméno, kterým byla nazývána již tehdy. Můžeme proto říci: Ze světelně zářící kosmické inteligence vyvstává uprostřed léta Uriel. Celkem tedy máme čtyři duchovní bytosti, které mají co do činění s ročními obdobími:

Podzim:	Michael
Zima:	Gabriel
Jaro:	Rafael
Léto:	Uriel

Bytost Uriela, jenž si vytváří své tělo z proudícího tkajícího světla, a jenž se před námi tyčí coby představitel sil, činných v kosmu uprostřed léta, vyzařuje přísnou vážnost. Nás budou nyní zajímat činy, uskutečněné Urielem ve světle. Urielem, jehož vlastní inteligence se v podstatě skládá ze spolupůsobení sil planet našeho planetárního systému a sil Zvěrokruhu, na jejichž pozadí jsou hvězdy. Urielem, v jehož myšlení je v podstatě obsaženo kosmické myšlení vesmíru. Takže v nás ihned vyvstane pocit: Vy zářivě inteligentní letní oblaka, v nichž se směrem vzhůru zrcadlí modravé útvary krystalů dole v zemské půdě, podobně jako se v modravých útvarech krystalů v zemské půdě zrcadlí směrem dolů zářivě inteligentní útvary oblaků – ve vás, vy zářivé oblačné útvary, vyvstává v době vrcholného léta, s vážnou tváří a v imaginativní koncentraci, vesmírný rozum.

Tedy jak jsem řekl – činy tohoto ztělesňujícího se vesmírného rozumu, této ztělesněné kosmické inteligence, to jsou činy, jež jsou spřádány ve světle. Spočívají v tom, že přitažlivost kosmické inteligence, jež je soustředěna v Urielovi, uvádí do vzestupného pohybu síly stříbra (na obrázku 6 bílé linie), a ty že ve světle této i vnitřně zářící inteligence vypadají – pozorováno ze Země – jako rozlévající se sluneční světlo, které se zhušťuje ve zlatožlutý jas. Vzbuzuje to bezprostřední pocit, že to, co jako stříbro proudí odspodu vzhůru, je nahoře přijímáno živoucím činným jasnem, který je prozářen Sluncem. Takže pozemské stříbro – tento výraz je zcela správný – pozemské stříbro se nahoře kosmickou alchymii proměňuje v živoucí činné zlato. Zdola neustále tryská vzhůru stříbřitý trpyt, a ten se nahoře neustále proměňuje ve zlatistý jas.

Sledujeme-li toto dění ještě dále, až do srpna, získáváme dojem, že se jaksi doplňuje postava Michaela, kterou jsme si popsali dříve. Popisoval jsem vám, z čeho je Michaelův meč, a z čeho si sprádá svůj život drak. Ale teď, uprostřed té zářivé krásy, která duchovně vystává z kosmického dění právě v době vrcholného léta, si člověk může položit otázku: Odkud získává Michael – ten, který nás pak vede dále do michaelské doby, do podzimu – odkud získává Michael svůj zvláštní oděv? Kde bere Michael šat, který se hned rozsvětluje slunečním zlatem, hned se vnitřně rozzařuje stříbrným leskem jakoby vycházejícím zevnitř zlatých záhybů? Z čeho je Michaelovo zlatavě tkané, stříbrolesklé roucho?

Michaelovo roucho je z toho, co se tam nahoře tvoří ze stříbra, tryskajícího zářivě vzhůru. Je ze zlata, které nahoře prostupuje přicházející zářivé stříbro. Michaelovo roucho je ze zlata, jež vzniká působením Slunce na zářící stříbro, proudící v létě vzhůru od Země. Když se blíží podzim, vidíme, jak stříbro, které Země takto předala kosmu, se vrací zpět v podobě zlata. Síla stříbra, proměněného ve zlato, je za tím, co se v Zemi děje v zimě. Už jsme o tom hovořili zhruba takto: Sluneční zlato, které se ve výškách vytvořilo během vrcholného léta, za Urielovy vlády, přechází do hlubin Země. Dme se skrze zemské hlubiny, protkává je svým duchovním působením a oživuje to, co si tam v průběhu hluboké zimy připravuje život pro příští rok.

Je zřejmé, že teď, když se blíží období pučícího, rašícího života, nemůže být řeči o hmotě protkávané duchem – tak to bylo, když jsme Zemi pozorovali v zimě. Nyní musíme mluvit o duchu, protkávaném hmotou, totiž o duchu protkaném stříbrem a zlatem. Samozřejmě platí, že nic z toho si nelze představovat na hrubé hmotné úrovni. Stříbro a zlato, o kterých zde hovoříme, je třeba si představit ve zředění, které přesahuje všechna lidská měřítka.

Máme-li tento dojem, který jsme si právě vylíčili, bude nám připadat, jako by to všechno tvořilo jen jakési pozadí, jako by to všechno byly činy kosmického světla, světelné činy Uriela. A to nám pomůže získat o Urielovi zřetelnou představu, a stejně tak o Urielově pohledu. Vznikne v nás nejhlubší touha tomuto Urielovu pohledu, který se tak zvláště upírá dolů, porozumět. Člověk bude mít dojem, že se musí porozhlédnout, co ten pohled znamená. Přijdeme na to teprve tehdy, když se sami jako lidé naučíme duchovně vhlédnout ještě hlouběji do modrých, stříbrem se třpytících hlubin letní zemské půdy. Tam jsou kolem stříbrolesklých paprsků krystalizace činné útvary, které se – poněkud rušivě – rozplývají a zase se shlukují, hned se shluknou a hned se zase rozplynou.

Oč se jedná zjistíme i přesto, že každý člověk to vnímá jinak. Jsou to lidská pochybení, které se tady dole dostávají do kontrastu s pravidelnými, vnitřně důslednými přírodními tvary krystalů. Na tento kontrast přírodní krystalizace s její pravidelnou krásou, a lidských pochybení, která zde jsou činná, je upřen vážný Urielův pohled. Tady v době vrcholícího léta Uriel zkoumá, co je v lidském pokolení ještě nedokonalého ve srovnání s pravidelně uspořádanými útvary krystalů. Právě zde, řekl bych, získáváme z vážného Urielova pohledu dojem: Zde se prolíná přírodní působnost s morální působností.

Zde se nenachází morální řád světa jenom v nás samých v podobě abstraktních morálních impulsů. Tady v době vrcholného léta vidíme, jak se vzájemně přirozeně protkávají lidská pochybení a pravidelná, v sobě důsledná, v sobě konsolidovaná přírodní krystalizace. To je rozdíl oproti jiným případům pozorování přírody, kdy si otázky jako „Je v růstu rostlin moralita?“, „Je v krystalizaci moralita?“ samozřejmě neklademe.

Na rozdíl od pochybení stoupají lidské ctnosti a lidské zdatnosti vzhůru spolu se stříbrolesklými liniemi a objevují se jako oblaka, která zahalují Uriela (na obrázku 6 naznačeno červeně). Proměněny v umělecká díla, v plastiky z oblaků, se lidské ctnosti a zdatnosti stávají takřikajíc součástí světelné inteligence.

Můžeme se ale zaměřit i na něco jiného než na vážné, pohledem do hlubin Země zvažné oko v Urielově tváři. Můžeme se zaměřit i na Urielovy paže připomínající křídla, nebo křídla připomínající paže, s gestem vážného napomenutí, tak typickým pro Uriela. Tímto gestem Uriel vnáší do lidstva něco, co bych nazval „historické svědomí“. V období vrcholného léta se objevuje historické svědomí, které je zejména v dnešní době mimořádně slabě vyvinuto. Vystupuje jakoby z napomínajícího Urielova gesta.

Je třeba mít na paměti, že zde hovoříme o imaginaci. Ty věci jsou zcela reálné, ale samozřejmě o nich nemohu mluvit tak, jako když fyzik mluví o pozitivním a negativním náboji, o energetickém potenciálu atd. Musím k vám mluvit v obrazech, které žijí. Ale to, co je těmito obrazy vyjádřeno, je skutečnost. Je to něco, co existuje.

Dopracovali jsme se k náhledu na to, jak v ohledu svých pochybení člověk souvisí s dolní oblastí krystalů, a jak v ohledu svých ctností souvisí s krásou nahoře. Když člověk tyto souvislosti zahrne do svého vnitřního prožívání, vyvstane před ním vlastní svatojanská imaginace. Vyvstane podobně, jak jsem vám už popsal michaelskou imaginaci, vánoční imaginaci a velikonoční imaginaci.

Jako určité shrnutí vyvstane před pozorujícím duchovním pohledem následující obraz: Nahoře jakoby osvětlena silou Urielova pohledu, je holubice (na obrázku 6 bílá). Dole se v jediný obraz propojuje stříbrem se třpytící modř – to, co představuje hlubiny Země ve spojení s lidskými nedostatečnostmi a chybami. Utváří se to do obrazu Matky Země – lhostejno, zda jí říkáme Demeter nebo Marie. Takže když zaměříme pohled dolů, nemůžeme ani jinak, než shrnout všechna tato tajemství hlubin v imaginaci toho, co je Matkou všeho hmotného bytí. A v tom, co je soustředěno nahoře, v té proměnlivé postavě, vnímáme to, co je duchovním Otcem všeho bytí.

A konečně spatříme výsledek společného působení Ducha-Otce a Matky hmotného bytí. Vidíme to, co v sobě nese nejkrásnější souznění působnosti zemského stříbra a nebeského zlata: Mezi Otcem a Matkou spatříme – Syna (viz na obrázku 6). Vyvstává tak před námi celá svatojanská imaginace coby imaginace Trojjedinosti. Jejím pozadím je tvořící, hledící, napomínající Uriel.

Představa, kterou ve své duši neseme o Trojjedinosti, by neměla být dogmatická. To by totiž vedlo k dojmu, že takováto idea Trojice, že takovýto obraz Trojjedinosti je jakoby izolován a nesouvisí s kosmickým koloběhem života. Tak tomu ale není. V době vrcholícího léta vyvstává Trojjedinost z činného dění kosmického života. A pokud jsme už pronikli do Urielových mysterií, pak má v sobě takto vyvstalá Trojjedinost i vnitřně přesvědčivou sílu.

Kdybychom chtěli nechat svatojanskou dobu, aby vyvstala před naší duší, musel by v pozadí být oblouk, klenba. V tomto pozadí by se rýsoval Uriel působící tak, jak jsem vám vylíčil. A z tohoto pozadí by musela jakoby vystupovat, řekl bych, jako živoucí, teprve v tom okamžiku vzniklá malba – musela by z něj vystupovat imaginace Trojjedinosti (takové znázornění by vyžadovalo zcela zvláštní malířské postupy, možná využití nějakého kouřového materiálu nebo podobně). Toto je třeba zahrnout, má-li před člověkem vyvstat skutečná svatojanská imaginace.

Hovořili jsme o tom, že v čase Velikonoc získáme úplný obraz jen tehdy, když jej zasadíme do rámce divadelní hry. Když jej dovedeme k vyústění ve formě mysterijního dramatu, jehož středobodem budou člověk a Rafael. Rafael jako učitel, který odhaluje tajemství uzdravující přírody, tajemství uzdravujícího kosmu. Podobně to, co lze vnímat v živých obrazech ve svatojanské době, je třeba zasadit do rámce hudby – nechat to vyústit v mohutný hudební výtvar. A z této mohutné hudby by nás muselo – abych tak řekl – oslovovat samo tajemství kosmu, jak je člověk prožívá právě ve svatojanském období.

Můžeme si to představit tak, že všechno, co jsem vám popsal, by se vyjádřilo umělecky, a to na jedné straně výtvarným způsobem. Ale to, co můžeme vnímat a pocítit z výtvarného umění, by ještě muselo být ožívováno vznášejícími se tóny. Ty by ztělesňovaly básnický motiv, který protkává a živě prostupuje naši duši, když se sami vcítíme do Uriela, jenž koná a působí ve světle, a nechává před námi vyvstat mocný vjem Trojice.

Takže všechno, co odspodu vyzařuje stříbřitě vzhůru, co se nahoře projevuje ve formující kráse působení světla, to všechno je právě ve svatojanské době třeba za využití vhodných nástrojů ztvárnit do hudební podoby. Hudba otevírá možnost, aby člověk v plynoucím proudění tónů našel své spoluprožívání kosmického dění. Z této hudby by vyznívalo to, co v sobě ztělesňují její tóny – tedy tajemství sepětí člověka s kosmem ve svatojanské době. To všechno by muselo být obsaženo. A také to, že když člověk vzhledne vzhůru, spatří zlato, tvořivě spřádající v kosmu. Spatří, jak ze světelné záře tohoto zlata vystupuje červenavě hřejivá postava Uriela. Přitom to všechno se neustále proměňuje, to všechno je bezprostředně probíhající život. Uriel má napomínající gesto a jeho pohled, který jsem vám popisoval, je upřen k Zemi. To je jeden motiv. Díky tomuto motivu, který je ve výškách, se člověk cítí směrem k výškám propojený, cítí se propojený se světelně zářící kosmickou inteligencí.

Naopak směrem dolů se člověk cítí propojený s tím, co má tendenci vytvářet pevné tvary a je ponořeno do modravé temnoty, z níž vyzařují stříbřité paprsky. Tam člověk cítí to, co je hmotným podkladem činného živoucího bytí ducha. Z výšin se stávají mysteria, z hlubin se stávají mysteria, člověk se sám sobě stává mysteriem v mysteriích kosmu. Člověk cítí až do svých kostí krystalotvornou sílu. Cítí ale také že tato krystalotvorná síla, jež člověku proniká až do kostí, má kosmickou spojitost se silou světla, jež je živoucím způsobem činná ve výškách. Člověk cítí i to, co se skrze lidské pokolení odehrává v morálním smyslu v mysteriích výšin, a co je živoucím způsobem činné v mysteriích hlubin a v jejich vzájemném propojení. Člověk už nemá pocit, že by byl oddělen od zbytku světa; naopak – člověk cítí, že je do světa včleněn. Člověk se cítí propojený směrem vzhůru se zářící inteligencí, v níž jako ve vesmírném lůně prožívá své vlastní nejlepší myšlenky. Člověk se cítí až do hloubi svých kostí propojený směrem dolů s vesmírnou krystalizační silou. A opět se cítí spjatý i se vzájemným propojením obojího. Člověk cítí, jak jeho smrt je spjata s duchovním životem vesmíru. A po tomto duchovním životě vesmíru člověk prahne, aby pak v okamžiku své pozemské smrti dokázal probudit krystalizační síly i stříbřitě zářící život, aby je dokázal vytvořit.

A toto všechno by se muselo rozezvučet i v tónech. V tónech, jež by na svých pomyslných křídlech nesly tyto motivy, které by člověk měl prožívat. Tyto motivy existují, jsou dány. Není je třeba vymýšlet. Ty motivy je možné vyčíst z Urielova kosmického konání. V těchto motivech se to, co je imaginací, utváří v inspiraci.

Člověk sám žije v určitém ohledu jako ztělesněná inspirace. Jako bytost, pozůstávající z inspirace, člověk žije v mysteriích výšin a hlubin, i v mysteriích spjatých se vzájemným propojením obojího – v mysteriích středu. V mysteriích, na něž vzhůru poukazuje Duch-Otec; v mysteriích, na něž dolů poukazuje Matka hmotného bytí; v mysteriích spjatých s propojením obojího, jež vzniklo tím, že spolupůsobením Ducha-Otce a Matky hmotného bytí přímo před lidskou duší vyvstal Kristus, který nese světy.

To, co zde proznívá ze všech těch kosmických tajemství, bych vám mohl představit nějak takto – je to, jako by se člověk uprostřed živoucího dění vrcholného léta cítil zhruba následovně. První verš představuje Urielův pohled, zhuštěný v inspiraci a provázený duchovními tóny celého sboru:

<i>Hlasy výšin:</i>	Ó viz, jak tvořivě snujem', jak světlem se rozněcujem' jak hřejeme tím, že žijem'.
<i>Hlasy hlubin:</i>	Proživej, Zemi co udržuje, co dýchajíc tvarem se prostupuje, jak v jednu teď bytost se sjednocuje.
<i>Hlasy středu, lidského nitra:</i>	Pociťuj, jak tvé lidské kosti Jsou s nebeskou svítivostí V mocné vesmírné spojitosti.

V těch devíti řádcích jsou obsažena mysteria výšin, mysteria hlubin a mysteria středu nebo také lidského nitra. Shrnutí v jeden celek získáme, když do toho všeho zazní mocnými tóny varhan a pozounů jakési kosmické potvrzení těchto mysterií výšin, hlubin a středu:

Co hmotné, je zhutňováno,
co chybné, je posuzovánoⁱ,
co v srdcích, prohlédáno.

Takže zde máme to, co může coby svatojanská inspirace prostoupená imaginací, coby svatojanská imaginace prostoupená inspirací, prostoupit ve svatojanské letní době podporujícím, povznášejícím, zpevňujícím způsobem člověka:

Ó viz, jak tvořivě snujem',
jak světlem se rozněcujem'
jak hřejeme tím, že žijem'.

Proživej, Zemi co udržuje,
co dýchajíc tvarem se prostupuje,
jak v jednu teď bytost se sjednocuje.

Pociťuj, jak tvé lidské kosti
Jsou s nebeskou svítivostí
V mocné vesmírné spojitosti.

Co hmotné, je zhutňováno,
co chybné, je posuzováno,
co v srdcích, prohlédáno.

----- KONEC -----

[Veřejně dostupný originální text](#) přednášky Dr. Steinera přeložila [Odysea poznání](#).

Verše, které jsou vloženy v textu, přeložil Jan Dostal (1920–2015).

Poznámky k překladu:

ⁱ Originální výraz „gerichtet“ má širší význam ve smyslu „posuzováno a napravováno“.